

■ ...Zichy Géza gróf (1849–1929) érte el azt a hallatlan csúcst, hogy egy kézzel (bal) játszva lett világhírű zongoravirtuóz. 14 éves korában, a Seregélyesen elszenvedett vadászbaleset következtében elvesztette jobb karját, s utána kitartó szorgalommal fejlesztette ki egykezes zongoratudását. Liszt Ferencnél is tanult, majd 1874-től barátjaként szervezte a mester magyarországi tartózkodásait, koncertjeit. Liszt egyes műveit átírta bal kézre, és Liszt is írt Zichynek balkezes átíratot. Liszt Ferenc 1884-ben több héten át vendégeskedett Zichy tetéleni birtokán. Zichy hangverseny bevételeit jótékonyági és kulturális célokra fordította. Sok éven át volt a Nemzeti Színház és az Operaház intendánsa.

■ ...orvoskollégánk, dr. Samuel Mudd kötelessége ellátása miatt szenvedett el hosszas és súlyos börtönbüntetést az USA-ban. 1865. április 15-én hajnalban két lovas kopogtatott be az orvos marylandi házába. Az egyik férfit – nagy fájdalommal járó csonttörése miatt – a doktor azonnali ellátásban részesítette, a tört végeket lécek közé sínezte, és az éjszaka hátralévő részére lefektette a beteget. Reggel kifizették a honoráriumot, és távoztak. – Néhány napon belül Mudd doktort letartóztatták, és Lincoln elnök meggyilkolásában való bűnrészességgel vádolták. Ugyanis a törött lábú lovas John Wilkes Booth volt, aki a színházi páholyban elkövetett merénylet után a színpadra ugrott, és akkor tört el a lába. Az orvos hiába tiltakozott a gyanúsítás ellen, négy évbe telt, míg kiszabadult a hírhedt szigetbörtönből, a Jefferson-erődéből, ahol láncrea vereten tartották cellájában. (Hét éve a *REUMA-INFO* már közölte.)

■ ...Rudolf Vichow, a patológia atyja, a szigorú szakember beszélt latinul, görögül, héberül, arabul, angolul, franciául, olaszul. Politikai pártot is alapított, de a Német Antropológiai Társaságot is ő hívta életre, tudományos folyóiratokat indított, sőt a régészet területén is aktív volt.

■ ...Érdekes, hogy olyan európai történelmi személyiségek, hírességek, mint Michelangelo, Vincent van Gogh, Schliemann életrajzi regényeit egy amerikai, az 1903-ban San Franciscóban született Irving Stone írta meg. Igaz, európai gyökereire utalhat, hogy születésekor még

Tannenbaum volt a neve, csak később vette fel anyja második férjének a vezetéknevét.

■ ...Az 5. olimpia 100 éve volt Stockholmban. Néhány különlegesség a játékról: 1. A svédek tiltakozására nem rendeztek ökölvívóversenyeket. 2. A kötöttfogású birkózás nagyközépsúlyú döntőjét kilencórás küzdelem után fújták le döntetlennel. 3. A svéd Oscar Swahn sportlövő hatvannégy évesen lett olimpiai bajnok. 4. A maratoni futásnak halálos áldozata volt. A szokatlanul nagy melegben Francisco Lázaro, portugál versenyző napszúrást kapott, futás közben rosszul lett, és a versenyt követő napon meghalt.

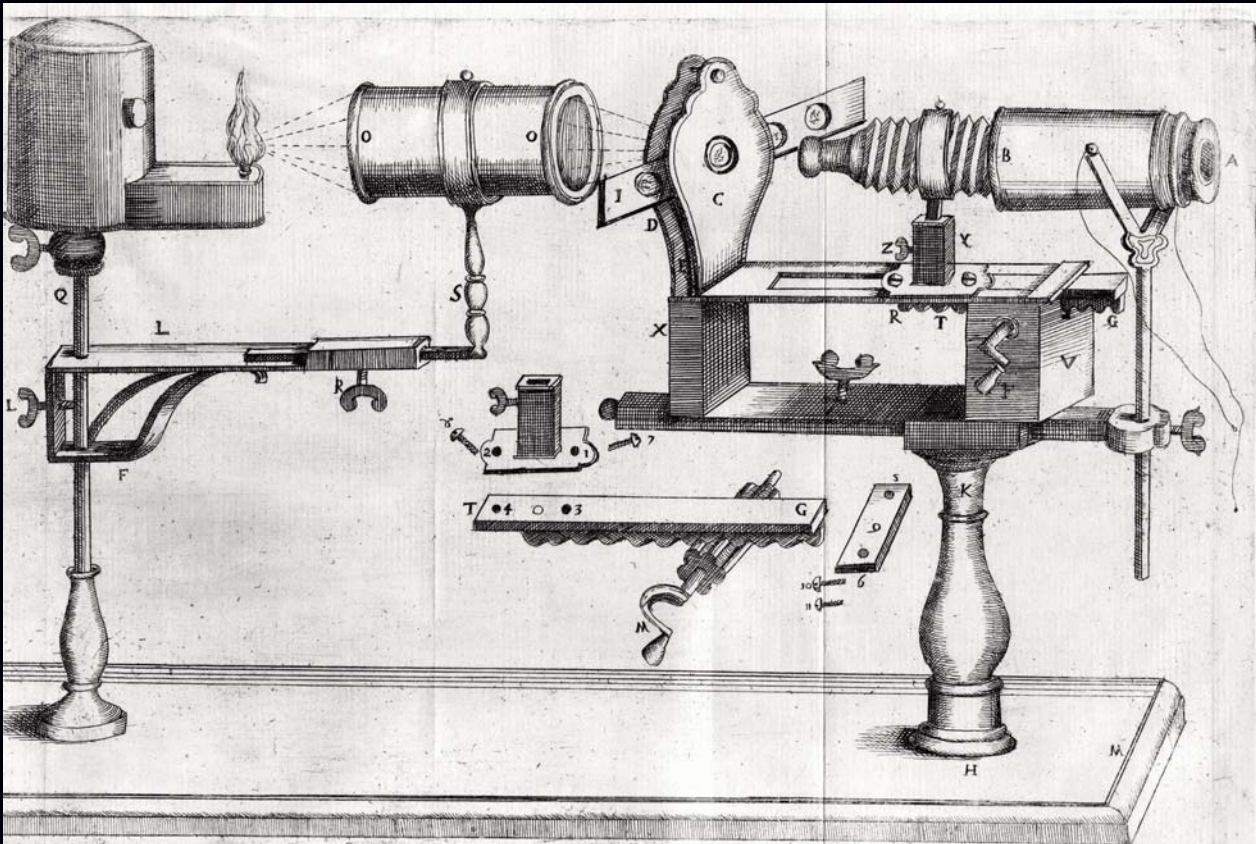
■ ...100 éve, 1912. szeptember 5-én Los Angelesben született John Cage – a 20. század legkülönlegesebb avantgárd zeneszerzője, és 20. éve, 1992. augusztus 12-én New York-ban halálozott el. Legnagyobb hatású műve, az 1952-ben „komponált” 4'33" – melyben az előadó zenészeknek pontosan 4 perc 33 másodpercig kell teljes csendben maradniuk, bárhol „adják elő” a darabot.

■ ...Száz éve jelent meg a kosárlabdázás Magyarországon. A játékot 1892-ben Naismith amerikai tanár találta fel. Öt évvel később terjedt el Európában, először Németországban.

■ ...2012-ben jelent meg Szőnyei Tamás munkája két vaskos kötetben, melyben az állambiztonsági szolgálatnak az irodalmi életben végzett munkásságát tárja fel. Megtudhatjuk, hogy ki volt a Németh László orvoskollégánkról, Kossuth-díjas íróról (és másokról) évtizedeken át hűségesen jelentő ügynök. Az író 1945 után éveken át Hódmezővásárhelyen tanított. Szállásadójáról és annak fiáról, Kristó Nagy István gyógyszerészről mintázta az *Égető Eszter* szereplőit. Később Kristó Nagy mint irodalomkritikus – Juhász Lajos néven – az ÁVH igen szorgalmas önkéntes besúgója lett.

■ ...Benkő László, az Omega tagja új szólólemezen kórházi élményének is emléket állított, az MRI című felvétel furcsa ritmusával. A mágnesesrezonancia-vizsgálat alatt az alagútban fekvő zenész igyekezett megfejtetni a katodás ritmusának képletét.

G. B.

Philippo Buonanni mikroszkópja 1691-ből

Philippo Buonanni (1638–1723) jezsuita természettudós, polihisztor Athanasius Kircher tanítványa és utóda volt a római természettudományi múzeum élén. Buonanni elképesztően sokoldalú ember volt, a lakk-készítés technológiájával, rovarattal, kagylókkal, antik érmekkel, zeneszerzéssel és hangszerkészítéssel éppúgy foglalkozott, mint optikával vagy szövettannal. Bár az első mikroszkópokat már 1590–1610 közt előállította a holland Hans Jansen és Hans Lipperskey, a legkorábbi, tudományos kutatásra is használható szerkezeteket csak Athanasius Kircher, Buonanni mestere állította elő és írta le 1646-ban. Ezt a mikroszkópot utóbb Hook, Leuwenhoek és nem utolsósorban Buonanni tökéletesítette. Mivel az orvostörténeti irodalom az utóbbit nem szokta emlegetni, az ő alkotásának rézmetszetes ábráját közöljük itt.

Forrás: Buonannus, Philippus: *Micrographia curiosa*. Romae, A. Hercules, 1691, 28. o.

DR. MAGYAR LÁSZLÓANDRÁS